

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 10.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Pôsobenie moci s jemnosťou (z myšlienok pápeža Františka)

Rozprávanie o udalosti Turíc nám ukazuje dve oblasti pôsobenia Ducha Svätého v Cirkvi: v nás a v misii, s dvoma charakteristikami: mocou a jemnosťou. Rozjímajme o tom.

Pôsobenie Ducha Svätého v nás je silné, ako to symbolizujú znamenia vetra a ohňa, ktoré sa v Biblii často spájajú s Božou mocou. Bez tejto moci by sme nikdy nedokázali zvíťaziť nad zlom, ani nad telesnými túžbami, o ktorých hovorí svätý Pavol, prekonať nutkania duše: nečistotu, modloslužbu, sváry, závisť... S Duchom Svätým ich možno prekonať, On nám k tomu dáva silu, pretože vstupuje do nášho „*vyprahnutého, strnulého a chladného*“ srdca. Tieto nutkania ničia naše vzťahy s druhými a rozdeľujú naše spoločenstvá, ale On vstupuje do srdca a všetko uzdravuje. To

nám ukazuje aj Ježiš, keď sa, vedený Duchom Svätým, utiahol na štyridsať dní na púšť, aby bol pokúšaný. V tom čase rastie aj jeho ľudskosť, posilňuje sa a pripravuje na poslanie. Zároveň je pôsobenie Tešiteľa v nás aj jemné: je mocné a jemné. Vietor a oheň neničia ani nespávajú to, čoho sa dotýkajú: vietor naplní dom, v ktorom sa nachádzajú učeníci, a oheň zostupuje jemne, v podobe plameňov, na hlavu každého z nich. A táto nežnosť je tiež črtou Božieho konania, ktorú v Biblii nachádzame mnohokrát.

Duch Svätý, ktorý zostúpil na apoštolov a stal sa im blízkym – teda „Tešiteľom“ - pôsobí tak, že premieňa ich srdcia a vlieva im „*odvahu, ktorá ich navádza zvestovať druhým svoje skúsenosti s Ježišom a nádej, ktorá ich*

napĺňa“. Ako neskôr Peter a Ján dosvedčia pred synedriom, keď sa od nich bude žiadať, aby «vôbec nehovorili a neučili v Ježišom mene» a odpovedia: «*Nemôžeme mlčať o tom, čo sme videli a počuli*». A na túto odpoveď majú moc Ducha Svätého. A to je dôležité aj pre nás, ktorí sme dostali Ducha Svätého vo sviatosti krstu a birmovania. Z „večeradla“ tejto baziliky sme podobne ako apoštoli, dnes osobitne, poslaní ohlasovať evanjelium všetkým, ísť „*vždy ďalej, nielen v zemepisnom zmysle, ale prekročiť aj etnické a náboženské bariéry v prospech ozaj univerzálnych misií*“. A vďaka Duchu to môžeme a musíme robiť s rovnakou silou a jemnosťou.

S rovnakou mocou: teda nie s aroganciou a vnučováním: Kresťan nie je dominantný, jeho sila je iná, a to je sila Ducha Svätého – a nie je to ani vypočítavosť a dôvtip, ale koná tak s energiou, ktorá pochádza z vernosti pravde, ktorej Duch Svätý učí naše srdce a dáva jej v nás rásť. A tak sa odovzdávame Duchu Svätému, nevzdávame sa moci sveta, ale naďalej hovoríme o pokoji tým, ktorí chcú vojnu, hovoríme o odpustení tým, ktorí zasievajú pomstu, hovoríme o prijatí a solidarite tým, ktorí zatvárajú dvere a stavajú bariéry, hovoríme o živote tým,

ktorí si volia smrť, hovoríme o úcte tým, ktorí radi ponižujú, urážajú a zavrhnújú, hovoríme o vernosti tým, ktorí odmietajú všetky putá a mýlia si slobodu s povrchným, nepriehľadným a prázdny individualizmom. Bez toho, aby sme sa nechali zastrašiť ťažkosťami, ani výsmechom, ani odporom, ktorý dnes, tak ako včera, nikdy nechýba v apoštolskom živote.

A zároveň, keď konáme s touto silou, naše ohlasovanie chce byť láskavé, aby ho prijal každý. Nezabúdajme na to: každý, všetci. Duch Svätý nám dáva silu ísť vpred a zavolať každého s rovnakou jemnosťou, aby ho prijal. My všetci,

bratia a sestry, veľmi potrebujeme nádej, ktorá nie je optimizmom, nie, nie, je to niečo iné. Potrebujeme nádej. Nádej je zobrazená ako kotva, tam, na brehu,

a my sa držíme lana, smerujeme k nádeji. Potrebujeme nádej, potrebujeme pozdvihnúť oči k horizontom mieru, bratstva, spravodlivosti a solidarity. Toto je jediná cesta života, iná neexistuje. Samozrejme, žiaľ, často sa nezdá byť jednoduchá, dokonca miestami je kľukatá a do kopca. Ale vieme, že na to nie sme sami: máme istotu, že s pomocou Ducha Svätého, s jeho darmi, môžeme po nej spoločne kráčať a robiť ju čoraz schodnejšou aj pre iných.

Slávnostná poklona prečistým tajomstvám Tela a Krvi nášho Pána Ježiša Krista (liturgický pohľad)

Na Veľkej večiernej sviatku počas litijných slôh spievame: *Príďte, verní ctitelia Eucharistie. Oslávme dnes životodarný Chlieb, Baránka Božieho, čo priniesol svetu spásu * a vzal na seba hriechy sveta. Nie z kvasu Starého zákona, ale v čistote a pravde Zákona nového. * Nuž, aj my sa očistíme a dôstojne pripravme, aby sme mohli ustúpiť do jeho večného kráľovstva.* Táto stichira nás pozýva s úctou oslavovať sviatok Eucharistie ako pravého nebeského pokrmu. Preto sa pozrime, prečo cirkev zaviedla tento sviatok a aké potreby predchádzali vzniku sviatku.

Liturgické slávenie sviatku

Vo štvrtok po Nedeli Všetkých svätých slávime Sviatok: *Slávnostná poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista*, nazývaný tiež Sviatok Najsvätejšej Eucharistie (*v lat. tradícii známy ako Božie telo*). V našom liturgickom kalendári patrí medzi tzv. veľké sviatky, v Západnej cirkvi je prikázaným sviatkom. Tento sviatok je oslavou daru Eucharistie a úcty k Spasiteľovi prítomnému pod spôsobom chleba a vína vo svätých tajomstvách. V našom obrade sa slávi vo štvrtok po Nedeli Všetkých svätých (*v rovnaký deň ako v latinskom*

obrade: tam vo štvrtok po nedeli sviatku Najsvätejšej Trojice) alebo v nasledujúcu nedeľu. S týmto sviatkom je odpradávná spojená tradícia procesií ulicami dedín a miest, ktoré sa zastavujú pri štyroch oltároch. Kedysi prvoprijímajúce deti na znak úcty a lásky k Bohu rozsypávali na cestu lupienky kvetov a veriaci zhromaždení v procesii spievali náboženské piesne.

Z histórie sviatku

Latinská cirkev zaviedla tento sviatok v 13. stor. Viera v skutočnú prítomnosť Krista v Eucharistii bola v 11. a 12. storočí napádaná rozličnými herézami. Všeobecný štvrtý lateránsky koncil v roku 1215 však opätovne potvrdil a vyhlásil, že Kristus je skutočne prítomný v chlebe a víne, ktoré sa premieňa na jeho telo a krv pri slávení božskej liturgie.

Hlavnou predstaviteľkou hnutia za zavedenie sviatku Božieho tela bola svätá Juliana z Liége, sestra a neskôr opátka kláštora Mt. Cornillon. Získala pre svoje snahy mnohých kňazov i biskupa Roberta de Thourote, ktorý v roku 1246 dal súhlas na slávenie tohto sviatku v diecéze Liége. Jedným z arcidiakonov v katedrále v Liége bol aj Jacques Panteleon, ktorý sa v roku 1261 stal

pápežom Urbanom IV. Ten encyklikou v roku 1264 rozšíril slávenie tohto sviatku na celú Cirkev.

Sviatok v našom obrade

Slávenie sviatku v Západnej latinskej cirkvi malo vplyv aj na Východné katolíckej cirkvi. Sviatok Božieho tela postupom času prebrali aj mnohé východné katolíckej cirkvi: sýrska, chaldejská, maronitská, arménska, koptská, melchitská a italo-grécka. Rozhodnutím Zamojskej synody (1720) sa tento sviatok stal záväzným aj v Gréckokatolíckej cirkvi na našom území.

Ľvovská synoda r. 1891 odvolávajúc sa na bulu pápeža Urbana IV., na rozhodnutie Tridentského koncilu a na prax takmer všetkých východných katolíckych cirkví, schválila sviatok Božieho tela, ba dokonca ho povýšila na úroveň Pánovho sviatku s osemdňovým poprazdenstvom (posviatkom); zároveň nariadila, aby sa každoročne slávil vo štvrtok po Nedeli Všetkých svätých (nakolko ide o pracovný deň, dovolila tiež presunúť ho na nasledujúcu nedeľu). Na tento sviatok sa má po zaambonnej modlitbe konať procesia s Najsvätejšou Eucharistiou k štyrom oltárom, prípadne trikrát okolo chrámu s udelením

požehnania svätými tajomstva (tajnami). Typikon o. Doľnyckého podáva presný predpis ako má prebiehať procesia so sv. tajomstvami (tajnami) a čítaním evanjelií.

Svätá Stolica pri reforme našich bohoslužobných kníh v r. 1940, berúc do úvahy rozhodnutia Zamojskej a Ľvovskej synody ako aj tradíciu našej cirkvi, nevyúčila z nášho cirkevného kalendára sviatok Najsvätejšej Eucharistie, ale ponechala ho pod názvom „*Slávnostná poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista*“.

Tropár sviatku dáva do popredia nadprirodzenosť duchovného pokrmu, po ktorom túžia všetky nebeské mocnosti.

Vyjadruje podstatu vzniku sviatku, keď opisuje: uznávame, že prebývaš v tomto eucharistickom chlebe uchovanom v chráme. Tento tropár nás aj pozýva k tomu, ako hovorí apoštol Pavol, aby sme rozoznávali ako prijímame telo a krv Ježiša Krista

Chlieb nadprirodzený, po ktorom túžia anjeli i archanjeli, dnes sa zjavuje na oltári a dáva sa ľuďom za pokrm. Aj my veríme v tvoje milosrdenstvo, Kriste, Bože náš. Uznávame, že sa ako Boh skrývaš pod viditeľnými spôsobmi. Preto k tebe vrúcne voláme: Daj, aby sme ich dôstojne prijali a s ich pomocou večnú slávu dosiahli.

Liturgický program

Liturgický program po 1. nedeli po Päťdesiatnici

od 27.05. do 02.06. 2024

Pondelok 27.05.	Sv. hieromučeník Terapont	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Peter</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. <i>† Pavol, Helena</i> 2. <i>† Mária, Andrej, Ivan, Helena...</i>
Utorok 28.05.	Prepodobný otec Nikita, chalcedónsky biskup	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Jozef (panychída)</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. <i>* Ingrid</i> 2. <i>* Cyril, Anna</i>
Streda 29.05.	Sv. prepodobná mučenica Teodózia, panna	06:30 sv. lit. (csl.) <i>† Kvetoslava</i>
		17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) 1. <i>* Miriam</i> 2. <i>* Božena</i>
Štvrtok 30.05.	Poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista	07:30 sv. lit. (csl.) <i>* Ján, Ján, Marián</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>* Dušan, Adriána, Peter</i>
Piatok 31.05.	Svätý apoštol Hermas zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) <i>* Peter, Lenka</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. <i>† Edita (panychída)</i> 2. <i>† Juraj, Anna, Anna, Štefan, Vladislav</i>
Sobota 01.06.	Svätý mučeník Justín	07:00 sv. lit. (csl.) <i>* Mária, Mariana, Ingrid</i>
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>† Ján, Mária, Andrej, Anna</i>
Nedeľa 02.06.	2. nedeľa po Päťdesiatnici hl. 1	07:30 sv. lit. (slov.) <i>* Peter, Jana, Patricia, Jakub</i>
		09:00 sv. lit. (csl.) <i>* za farnosť</i>
		11:00 sv. lit. (slov.) <i>* Gabriela, Ivana, Marianna</i>
		17:15 Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) <i>* Renáta, Danka</i>

Liturgický program

Liturgický program po 2. nedeli po Päťdesiatnici od 03.06. do 09.06. 2024

Pondelok 03.06.	Sv. mučeník Lucilián a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † Ján, Mária, Ján
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Zuzana, Ján, Ján 2. † Eva, Štefan, Paraska... (panychída)
Utorok 04.06.	Sv. Metrofamés, konštantínopolský patriacha	06:30 sv. lit. (csl.) † Ivona
		18:00 sv. lit. (slov.) † Michal, Anna, Anna, Ján
Streda 05.06.	Sv. hieromučeník Dorotej, týrsky biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Ján, Mária, Ján
		18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef, Mária, Ivan 2. † Mária, Ján, Mária, Júlia
Štvrtok 06.06.	Prepodobný Hiláron Nový	06:30 sv. lit. (csl.) † Juraj
		18:00 sv. lit. (slov.) * Róbert s rod.
Piatok 07.06.	Najsladšieho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista Milujúceho ľudí voľnica	07:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI
		18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 08.06.	Presvätá Bohorodička Spolutrpiteľka	07:00 sv. lit. (csl.) † z ružencového spoločenstva
		18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, Fedor
Nedeľa 09.06.	3. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. Cyril, alexandrijský biskup hl. 2	07:30 sv. lit. (slov.) * Adam, Martina
		09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť
		11:00 sv. lit. (slov.) * Tatiana s rod.
		17:15 Večiereň
		18:00 sv. lit. (slov.) * Terézia s rod.

Svätý apoštol Hermas

(Synaxár - životy svätých)

Svätého apoštola Hermasa si pripomíname 31. mája. Jeho meno má grécky pôvod a znamená „pevný“. Dnešný svätec je autorom alebo redaktorom kajúcneho apokalyptického

spisu „*Hermasov pastier*“, ktorý vznikol v polovici 2. storočia v Ríme. Hermas bol bratom pápeža Pia I. Podľa vlastných

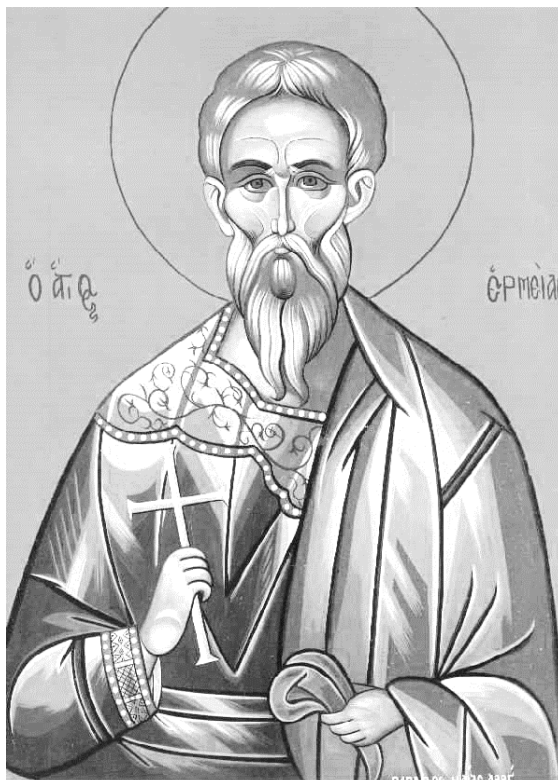
biografických údajov bol spočiatku otrokom, potom oslobodeným a stal sa z neho otec rodiny s nepodarenými deťmi. Hermas je

v literárne vymyslenom príbehu poučený cirkvou, ktorá sa zjavila v podobe matróny, a neskôr aj anjelom v podobe pastiera, povzbudený k pokániu. Dostáva poučenie a je poverený úlohami pre Cirkev. Väčšina vedcov v súčasnosti zastáva názor, že autobiografické poznámky majú alegorický charakter. Na základe podobnosti jeho spisov s náukami v kumránskych zvitkoch sa predpokladá, že Hermas pochádzal

pravdepodobne z východu a bol židokresťanom. Origenes identifikuje autora spisu *Pastier* s Hermasom, spomenutom v liste Rimanom. Klement Alexandrijský, Irenej a Tertulián priradujú Hermasovo dielo, objavené v Kumráne, ku kánonickým spisom.

Historicko-teologický význam diela spočíva v jeho názore na vývoj askézy v rámci židokresťanstva. Najväčší význam má spis pre sviatosť pokánia. Hermas jasne svedčí, že pokánie je liekom na hriechy. V diele také

pokánie nevystupuje ako neslýchaná novinka, ale vyplýva zo starého poriadku. Nové je označenie opakovanej, jedinej a poslednej možnosti pred blížiacim sa príchodom Krista na odpustenie všetkých hriechov. Kto padne znova, „*len s ťažkosťou získa život*“, stojí v spise. Podmienkou na odpustenie je zmena zmýšľania a príslušnosť k Cirkvi. Zadosťučinenie sa uskutoční cez prebývanie Svätého Ducha v duši.

Kameň hnevu

(príbeh pre potešenie duše)

Istý žobrák raz predstúpil pred boháča, aby ho poprosil o kúsok chleba. Boháč nielenže mu nič nedal, ale keď žobrák neodchádzal, rozhneval sa, zodvihol kameň a hodil ho doňho.

Žobrák ten kameň vzal a vložil si ho do kapsy so slovami: *„Vezmem si ten kameň pre prípad, že príde hodina, keď ho budem môcť hodiť do boháča.“*

Celý život nosil so sebou tú ťarchu, ten kameň v kapse i v srdci. Napokon nadišiel čas hodiť ho. Boháč sa dopustil

zločinu, prišiel o celý svoj majetok a skončil vo väzení.

Práve v ten deň sa žobrák ocitol na ceste popri ňom. Uvidel boháča s putami na rukách. Podišiel k nemu, vybral z kapsy kameň a napriahol ruku, že ho hodí. Chýbala mu však odvaha, a tak nechal kameň vykĺznuť na zem. Povedal si: *„Úbožiak! Bol bohatý a spupný, ale teraz mi ho je ľúto. Prečo som so sebou toľký čas nosil ten kameň? Bola to hlúposť!“*

Problém so spánkom

(príbeh pre potešenie duše)

Jeden muž nemohol v noci spávať, pretože ho trápila nočná mora. Len čo si ľahol, mal pocit, akoby sa pod jeho posteľou začala hýbať strašná príšera. Celú noc prebdel s nastraženými ušami, ochromený strachom.

Lekár sa mu snažil pomôcť. Predpísal mu silné lieky na spanie. No bolo to ešte horšie.

Ďalší slávny lekár mu odporučil akupunktúru a potom nákladnú homeopatickú liečbu.

Všetko zbytočne. Nočné mory pokračovali. Priviedli ho k váženému psychoanalytikovi, ktorý mu odporúčal

dvadsať sedení spojených s najlepšimi hypnotickými technikami.

Začalo sa liečenie. Po dvoch stretnutiach sa však psychoanalytik pacienta viac nedočkal. Čo sa mohlo stať? Žeby dve sedenia spôsobili zázrak? Zvedavý profesor vyhľadal svojho pacienta a pýtal sa ho na jeho aktuálny stav.

Muž spokojne odpovedal: *„Keď ma raz večer moja nočná mora mimoriadne potrápila, pohovárал som sa o nej s naším farárom. Vypočul ma a poradil mi, aby som z postele odpílił nožičky tak, aby matrac ležal na podlahe. Urobil som to a znovu môžem spokojne spávať...“*